

GAZETA TRANSILVANIEI

REDACTIA și ADMINISTRATIA
- BRAȘOV, Strada Lungă Nr. 5. —
— Telefon 226 —
Abonament anual 200 Lei
Pentru streinătate 500 Lei
Pentru autorități, instituții și
intreprinderi 500 Lei
Anunțuri, reclame, după tarif

FONDATA LA 1838 DE GHEORGHE BARIȚIU

Apare de trei ori pe săptămână

„Unitatea unui popor nu este ceea ce hărțile geografice o arată, nu sunt nici corpurile constituite alese, ci esta înainte de toate ritmul sincronizat al sufletelor de pe întreaga întindere pe care locuiește acelaș popor“.

Din discursul rostit Luni la inaugurarea Lunei Bucureștilor de Maj. Sa Regele.

+ Octavian Goga

Sâmbătă după masă, la ora 2, Octavian Goga a fost răpit vieții pământești. Moartea l-a trecut brusc, în impecabilă vecinicie.

„In câteva minute voi muri“ — au fost cuvintele, cu care celce și simț a sfârșitul a anunțat celor de față, calm, vestea despărțirii.

Și s'a sfârșit, în castelul dela Ciucea, unde I. P. S. Episcopul Clujului, a îndreptat câteva cuvinte de rugăcune spre înălțimile cerești, cari aveau să primească sufletul despărțit de trup.

A murit poetul, a murit scriitorul, a murit un epig animator de renaștere românească, a murit omul politic, care din fragedă tinerețe s-a aruncat cu tot plinul inimii lui în lupta de îmbărbătare și apărare a drepturilor acelu neam, a căru pătımire a turnat-o în slove pline de foc...

Răsplata?

Dictonul timpului din acele vremi: In pușcărie cu cei-ce cureau să turbure liniștea putredă a regatului Sfântului Ștefan, cu glasul durerii valahe!

Ajunul intrării României în războiul întregirii l-a găsit în rândurile prime ale celor ce doreau din suflet și erau înfrigați de marele moment al intrării în acțiune. Din capitala Țării Românești anima și arăta, alături de ceilalți mari patrioți ai țării, spre piscurile Carpaților calea plină de sânge, dar încărcată de glorie, pe care aveau să o bată armatele române.

Acelaș vulcan răscolitor de suflete și văpaie românească a rămas tot timpul războiului, după reînțoarcerea de pe front, pentru ca Alba-lulia să-l găsească, în ziua de 1 Decembrie 1918, acolo unde era locul instrunătorului lirei „Cântecelor fără de țară“.

Trecutul de luptă românească a trasat calea celui-ce avea să fie Octavian Goga în România întregită. Luptător naționalist, — a fost în mai multe rânduri ministru al cultelor și artelor și ministru de interne. Și, nu cu mult înainte de a pleca în lumea vecinice, și-a terminat cariera politică cu ceea-ce aceasta poate ca mai mult: ministru președinte al țării. Demnitate, în care a fost condus de năzuința refacerii naționale a neamului.

Moartea l-a răpit în viguroasă putere și voință de muncă, înainte de a fi avut vreme să completeze opera, pe care Octavian Goga a slujit-o și a oferit-o neamului cu condeiul și graiul lui încălzit de minte și suflet românesc.

Drept recunoștință și cinștire a tot ce-a făcut pentru opera de Unire a neamului, guvernul a hotărât ca marelui dispărut să i se facă funeralii naționale. Pioasa solemnitate a înmormântării va avea loc la București, mâine Joi, 12 l. c., la ora 11 a. m., din Rotonda Ateneului Român, unde au fost depuse azi noapte osemintele defunctului.

A trăit luptând și a murit în luptă. Aibă parte de odihna meritată și a oamenilor mari!

Doliul Brașovenilor

Știrea morții lui Octavian Goga a produs o profundă impresie la Brașov. Ziarul nostru apărut Sâmbătă d. a. a fost primul care a adus la cunoștința publică trista veste.

La Casina Română, la liceul „Andrei Șaguna“ ca și la instituțiile culturale românești s'a arborat în semn de doliu drapelul negru.

Eri seară la ora 8¹/₂, trenul mortuar sosind în gara Brașov în trecere spre București, elevii

și profesorii liceului „A. Șaguna“, al cărui elev a fost defunctul, precum și numeroși intelectuali brașoveni s'au prezentat la gară depunând flori pe sicriu.

După aflarea știrea s'au expediat familiei îndoliate numeroase telegrame de condolență, între cari și următoarele:

Doamnei Veturia Goga
București

Steagul de statornică cre-

dință românească, al „Gazetei Transilvaniei“ se pleacă îndoliat în fața catafalcului lui Octavian Goga poetul, luptător și gazetarul strălucit, creator și animator neîntrecut de conștiința națională.

VOICU NIȚESCU.

Familia O. Goga

București.

Deplângem cu profundă durere moartea ilustrului fiu al

Un omagiu lui O. Goga

In ședința Camerei din 12 Decembrie 1931, cu ocazia serbătoririi împlinirii a cincizeci de ani de viață a poetului Octavian Goga, — d-l dr. Voicu Nițescu a rostit următoarea cuvântare:

Noi, în al căror suflet trăesc încă ecurile pătımirilor trecute, simțim toată măreția acestei zile.

Versul poetului Goga este parte din acest suflet. In el geme umilirea de odinioară, svăcnește revolta iobagului legat de glie, se frânge pe roată osul martirilor, poartă în el toată pătımirea pe care a fost sortit s'o indure într'un lung timp de robie.

Dar versul lui Goga nu strânge numai inima de durere, el pune în mișcare rezorturile sufletului, zguduie, înalță, îndeamnă la fapte.

Și iată pentru ce Goga poate fi socotit cu drept cuvânt un precursor al Unirei noastre naționale. Pe pătımirea cântată de el se înalță marea biruință a neamului. Și cântărețul pătımirii a devenit cântărețul biruinței noastre...

Note biografice.

Octavian Goga s'a născut la 1 Aprilie 1881 în Rășinari. Și-a făcut studiile liceale la Sibiu și Brașov, iar universitatea la Budapesta, Viena și Berlin.

Încă de tînăr a debutat în literatură publicând poezii în „Familia“ și „Tribuna“, mai apoi în „Lucafărul“, pe care l-a condus împreună cu Al. Ciura și O. Tăslăuanu. A scris versuri pătrunse de adânc sentiment patriotic.

S-a remarcat apoi ca eminent ziarist în articolele publicate în presa românească înainte și după război. După Unire a făcut parte din Consiliul Dirigent al Transilvaniei, a ajuns apoi în mai multe rânduri deputat și ministru, în Partidul Poporului. În 1932 a fondat partidul național-agrar, care a fuzionat apoi cu L. A. N. C. punându-se astfel bazele Partidului național-creștin, cu a cărui venire la putere O. Goga a ajuns prim ministru.

A fost membru al Academiei Române, laureat al premiului național de poezie din 1924, doctor „Honoris Causa“ a Universității din Cluj și profesor la catedra de Cultură Națională la aceeași universitate.

Ardealului, care prin opera sa nemuritoare ca poet al pătımirii neamului, ca literat, gazetar, ca și prin îndelunga și neobosită sa activitate politică în slujba întregirii și înălțării neamului a binemeritat dela Neam și Țară.

Ușoară să-i fie țărâna și vecinică pomenirea.

Preot Dr. Debu, V. Brănișce, Gheorghe Cuteanu, Dr. Cornel Voicu, Ion Murăroiu, I. Brotea.

Telegrama Suveranului.

Intre numeroasele telegrame de condoleanțe, d-na Goga a primit următoarea telegramă din partea M. S. Regelui:

D-nei Goga

Ciucea.

Cu foarte mare durere am aflat despre marea nenorocire ce vă lovește.

Vă rog să primiți expresiunea celor mai sincere condoleanțe pentru stingerea din viață a celui care ne-a legănat tinerețea cu versurile sale și care a adus atâtea servicii cauzei patriei sale.

CAROL.

Funeraliile.

In urma hotărării guvernului de a se face funeralii naționale, osemintele defunctului au fost transportate la București și depuse azi noapte în Rotonda Ateneului, care e vizitată de lume imensă.

Mâine, Joi la ora 11 a. m., se va oficia serviciul religios de către delegatul I. P. S. S. Patriarhului României, inconjurat de Inaltul Cler, în prezența familiei, a reprezentantului M. Sale Regelui, Președintele Consiliului de miniștri, Consilierii Regali, membrii guvernului, al Corpului diplomatic, foștii miniștri, reprezentanții Inaltilor autorități civile și militare, ai diferitelor instituții etc.

In dangătul clopotelor din Capitală, corpul defunctului, ridicat în carul mortuar, va fi pornit, împreună cu întreg corțegiul, spre cimiterul Bellu, unde vor fi depuse rămășițele pământești.

In această zi, la ora 11, toate autoritățile publice vor suspenda serviciul în semn de doliu.

Câteva aspecte

Activitatea administrațiilor locale

Ministrul de interne d-l Armand Călinescu a rostit Sâmbătă seara la radio o succintă conferință, subliniind câteva din aspectele noi ale activității administrațiilor locale sub regimul nou și schițând liniile pe cari această activitate va fi îndrumată în viitor.

D-sa arată mai întâi pentru ce au fost numiți în fruntea județelor ofițeri superiori iar în fruntea orașelor președinți de tribunale. Aceasta s'a făcut pentru revalorizarea funcțiunii administrative și pentru crearea unui spirit nou. In situația în care se găsea țara acum trei luni, administrația constituia piatra de incercare. Semnele noului regim trebuiau să fie: prestigiul, onestitatea și munca. Ele nu se puteau asigura decât prin oameni degajați de cliențele. Asemenea oameni nu se găseau decât în rândurile celor două mari instituții ale țării: armata și magistratura. Era singurul criteriu obiectiv ce se putea adopta.

Un ritm nou

Rezultatele s'au simțit îndată începând să pulseze în toate serviciile un ritm nou o conștiință a datoriei către interesul obștesc, în locul folosului personal.

Câteva exemple: Prin acțiunea de epurare, alungând din taințele bugetelor tot ce nu aduceau un folos, tot ce era element parazitar, numai la pri-

măria municipiului București s'au făcut suprimări de diurne, de sinecure în sumă de peste 120 milioane lei. In vreme ce Bucureștiul nu-și putea îndeplini angajamentele își nu putea achita prețul expropiierilor, peste 2000 de persoane primeau indemnizații însemnate, fără să presteze un serviciu util. Căci în această direcțiune abuzul depășise orice decență. Și ce ar putea ilustra mai bine acest sistem decât cazul dela Buzău, unde primăria orașului însărcinase o întregă comisie să cumpere timbre în valoare de 40.000 lei și îi plătise pentru această osteneală diurne de 36.000 lei!

Aceiași situație era la capitalul veniturilor publice. Eri favoritul nu plăteau dările și taxele la comune. Cutare om influent avea întotdeauna gratuit electricitatea. Cutare altul era în restanță cu plata apei pe câte 5 ani. Astăzi privilegiul acesta a dispărut. Cetățenii cei mai de seamă își îndeplinesc obligațiunile legale la rând cu cei mai modești. La Brăila se încasau 2.500.000 lei pe lună, acum s'au încasat 4.500.000 lei într'o jumătate de lună. La Craiova se încasau 1.900.000 lei pe lună, acum s'au încasat 3.600.000 în 15 zile. La Ploiești se încasau 10.000.000 lei pe lună, acum s'au încasat 22 milioane în 15 zile și așa mai departe; iar diferența constă nu din vre-o apăsare a celor nevoiași, ci din

executarea legală a celor puternici și avuți, cari beneficiau până acum de adevărate privilegii.

O campanie de reparare

La 20 Februarie — spune mai departe d-l ministru Călinescu — am trimis prefectilor de județ o circulară în care îi îndrumam să întreprindă o campanie de reparare a drumurilor și de plantare a zonelor de șosea. Ei bine, am în fața mea cifrele în care s'au tradus instrucțiunile ministerului. S'au aprovizionat numai pe șosele comunale 1543000 metri cubi de piatră; s'au desfundat 22.029.763 metri liniari de șanțuri; s'au plantat 15.659.529 pueți de pomi de zone.

Folosesc acest prilej pentru a exprima toată satisfacția mea prefectilor și primarilor de orașe cari au înscris în adevăr o pagină nouă în dezvoltarea administrației noastre. Opera începută trebuie continuată cu eelan susținut. Deaceea conducătorii administrației vor trebui să rămână și vor rămâne la posturile lor. Este nevoie de o stabilitate apreciabilă în aceste funcțiuni, pentru ca un ciclu de lucrări înfăptuite să servească de termen de comparație cu trecutul și de temeinic exemplu pentru viitor.

Lipsa de control

Starea de dezordine și lipsa de activitate din trecut se datorau și absenței unei politici bine definite a autorității centrale.

Nu a existat o concepțiune, nu exista o îndrumare limpede, nu exista un control efectiv. Ministerul internelor în loc să fie sub protecția sa administrațiile locale, a îngăduit ca pe o parte, veniturile lor să fie înstreinate iar pe de altă parte sarcini noi să fie aruncate asupra lor. În câțiva ani aproape un miliard de lei proveniți din taxele pe articole de consumațiune a dispărut din bugetele locale. În răstimp, în loc ca sarcinile să fie micșorate, ele au fost împotriva sporite cu aproape 500.000.000.

În asemenea condițiuni întocmirea bugetelor întâmpină mari greutăți, aprobarea lor nu se dădea decât pe la mijlocul exercițiului. Pentru a se obține un echilibru formal se umflau evaluările resurselor, peste posibilitățile reale de încasări. Pe baza acestor evaluări exagerate se făceau angajări de lucrări cari nu se mai puteau lichida. Numai din exercițiul 1937 au rămas ordonanțe emise dar neachitate de peste 300.000.000.

Prima preocupare a ministerului sub noul regim a fost de a remedia această strare de lucruri. De acord cu departamentul finanțelor, s'au anulat datoriile către autoritățile de Stat în valoare de aproape 300.000.000 lei. De asemenea s'a pus în studiu modalitatea de lichidare a restanțelor către particulari. În fine s'au redus sarcini de Stat pe exercițiul curent în valoare de 200.000.000. În urma unor instrucțiuni amănunțite, toate comunele și județele și-au întocmit bugetele în timp util și pe baza realizărilor efective din anul precedent, astfel că astăzi se poate afirma că administrațiile locale au pus rânduială în gestiunea lor și pot întreprinde o activitate pozitivă pe baze reale și sigure.

Situația orașelor.

Situația edilitară a orașelor din cuprinsul țării este foarte înăpoiată. Au existat însă singuratici gospodari din fruntea acestora al căror bună intențiune merită o subliniere.

Se știe oare că în România din 175 orașe, 144 nu au încă lucrări de canalizare? Se știe că din 175 orașe, 108 nu au încă alimentarea cu apă potabilă? Se știe că un

sferă din orașele țării nu au încă lumină electrică?

Și cifrele pe cari le-am dat capătă o și mai accentuată semnificație, dacă adaug că și în centrele în cari s'au executat deja lucrările amintite, pe de o parte acestea sunt absolut insuficiente, iar pe de altă parte instalațiunile sunt uzate.

Cine nu cunoaște sistemul gratuităților? Mai pretutindeni nu plăteau cei ce constituiau clientela personală a tuturor foștilor și viitorilor primari cari se îngăduiau succesiv.

Și cine nu cunoaște sistemul concesiunii întreprinderilor? În cutare oraș uzina proprie raporta municipalității câteva zeci de milioane. Într'o bună zi, sub pretextul refacerii ea este trecută unui consorțiu de favoriți. Incetul cu incetul comuna pierde orice beneficiu dela cecece a fost propria ei avere, pentru că la urmă să devină chiar tributară concesionarilor. În cutare alt oraș din Ardeal contractul de concesiune se prelungește înaintea de expirare, pe un termen foarte lung și cu o pagubă pentru primărie de 36.000.000 lei.

Noul regim nu putea lăsa să dăinuiască această stare de lucruri. În acest scop s'a întocmit o lege care organizează pe noi baze toate întreprinderile comunale.

Prin noua legiuire toate serviciile municipale: apă, lumină, transportul în comun, etc., se grupează într'o administrație separată, cu un buget special,

ale cărui venituri rămân afectate exclusiv întreținerii și investițiilor acestei administrații. Întreprinderile vor fi obligate să întocmească programe de înzestrare și ameliorare, pe o perioadă determinată și pe baza unor directive unitare de exploatare și tarifar. Ele își vor constitui fonduri speciale pentru a-și asigura amortizarea, reinolirea și dezvoltarea.

O inovație în această legiuire o constituie posibilitatea de concentrare intercomunală a întreprinderilor. Se știe că în deosebi orașele mici nu dispun nici de resurse, nici de credite suficiente pentru a-și executa lucrările necesare. Lăsate la propriile mijloace nu ar ajunge nici odată să rezolve problemele de edilitate. Dându-li-se însă posibilitatea de a se uni de a crea și exploata în comun o uzină, ele reduc astfel cheltuielile. De altminteri concentrarea este forma economică și rațională spre care trebuie să tindă întreprinderile edilitate.

Dar pentru ca această operă să nu fie lăsată la inspirația unora, sau la înexperiența altora, se crează un consiliu superior al exploataților comunale și o direcțiune tehnică în minister, cari au misiunea de a stabili normele unitare de lucru.

În numărul viitor vom publica partea finală a expozeului d-lui ministru de interne, în care ne vorbește despre întocmirea unei reforme administrative și despre organizarea provinciei.

Georges Renard.

Istoricul Corporațiilor

VI. Administrarea corporațiilor

Felul lor de-a se administra este pretutindeni aproape același. Corporația, care era o întovărășire de bună voie a unor oameni, săvârșind aceeași meserie sau meserii apropiate, jurându-se prin jurământ, să-și ocrotească interesele lor de-o seamă, cere din partea celor, cari vor să facă parte din ea, cu nume de meșter, o taxă de intrare, dovezi de destoinicie, de moralitate, de dreapta credință, cinstite politice și adesea o cotizație regulată. Odată înscris, nu poate eși decât plătindu-și datoriile ce-i privesc și-aducând la cunoștința obștească plecarea lor. Pot fi dați afară pentru unele abateri mari dela driturile corporației sau dela legile Statului.

Intovărășirea astfel alcătuită își are neatarnarea ei. E o persoană morală și juridică. Poate avea bunuri în pământuri, în case, în bani, în rente. Poate contracta, pune clauze, să jure, să fie înfățișată prin prepușii obliciți de ea, sindici, procurori... Își are sediul său social, pe care-l împodobește cu armăturile ei, ce adesea sunt arme în toată puterea cuvântului. Își are stăagul, casa de bani, pecetea și arhivele sale. Se poate spune așadar, că în marginile destoiniciei sale corporația se administrează prin sine. Alcătuirea ei este prin aceea semi-democratică, în acest înțeles, că meșterii ce-o alcătuiesc, sunt socotiți de drept egali.

Puterea legiuitoare este în mâinile adunării obștești. Ea face sau cel puțin și nsusește statutele și primenește regulamentele. De luat în seamă este, că dela un capăt la celălalt al Europei se găsește prin multe părți lozinci la fel, de pildă, pentru apărare: „că nimenea nu bănuște, nici să nu fie atâtea de ndrăzneț de-a...” Nici-un fapt de ori și câtă nsemnatate, care să lege întreaga corporație, nu poate fi săvârșit, fără

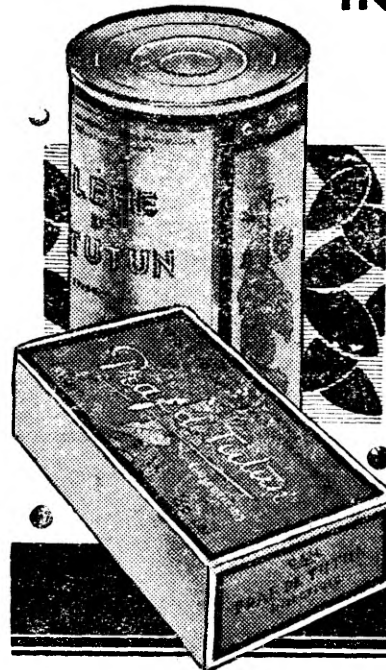
de părerea sau ratificarea adunării.

Dar interesele sunt prea felurite, treburile prea zilnice ca să poată fi întrunită pe toată clipa. Este nevoie de a se întocmi un organ de ocărnuire, putere de-aducere la împlinire și totodată de judecare, cu alte cuvinte să numească pristavi, cari să lucreze în numele ei.

Chipul numirii lor se schimbă după țară și după vreme. De cele mai adesea, alegerea se face deadreptul sau în două rinduri numai de meșteri. Uneori, arare, membrii de treapta de jos, în corporațiile complexe, callele sau lucrătorii în corporațiile simple iau parte la alegeri și-au oarecare număr de aleși, din tagma lor. Aiurea numirea atarnă de senior, sau de acela pe care seniorul l-a-nusuit cu puterea lui. Într'altă parte numirea purcede de la pristavii sau magistrații orașului, bunăoară la Tulusa. Ici, pristavii corporațiilor, cari es din slujbă, își aleg următorii, sau cheamă pe cei cari vor avea să împlinească goulurile. Colo, mai cu seamă în Italia, se'ntrubuițează niște obișnuinți foarte încălcite, luându-se după cele ce se petrec pentru magistraturile comunale. Numele candidaților sunt rostite, primite sau înlăturate, fie prin strigăte, fie prin vot secret, scrise, când sunt primite, pe bilete ce sunt bătute în pungi pecetluite și'ncluate. În felul acesta își cheazășue candidați pe mai mulți ani. După trebuință, un copil sau un preot trage la sorți pentru fiecare slujbă unul din numele ținute la pungă. Acest minunat amertec al sorțului cu alegerea populară era foarte des în republicile italiene. La Aros, în Franța, în corporația măcelarilor, se pune într'o urnă atâtea bile de ceară, după câți meșteri de față erau. Pe una era scris: Isus-Maria. Cul îi cădea, ajungea pentru vreme capul corporației. Ajunse, ca dreptul „la locurile de cinstite”, să fie ză-

INVĂȚATURA Z'LEI

Cum veți învăța așa veți dobândi

Distrugeți omizile, pănjenii roși, păduchii și precii de pe plante ca

Praf și Lesie de tutun

Vindecați vitele de răie și ferizi-le de boli și insecte, spălându-le cu

LESIE DE TUTUN

și gospodăria voastră va avea un viitor în belșug. Produse de vânzare în toate Țările C.A.M. Praful de tutun în pachete: 1 kgr. Lei 20 și 500 gr. Lei 10. — Lesia de tutun în bidoane: 1 kgr. Lei 35 și 2 kgr. Lei 70. Se pot comanda și prin orice debit de tutun

CAM

găzuit după vârstă, după vechime'n corporație, până și după avere, sau trecere. Astfel la telballi din Florența, nu putea fi ales staroste, — rector, — acela care striga pe stradă. La brutarii aceeași proprie pentru cine ducea pe umăr sau pe cap pâinea din casă, în casă.

Olișerii, adică pristavii sau slujitorii, atare numiți și nimeni nu se putea lepăda de sarcina ce-i cădea, sunt uneori destul de numeroși. Arte di Calimala, la Florența, are patru consuli, un casier sau odăiaș, un sindic, un procuror, fără să mai socotim doi notari și olișeri sau slujitori de o treaptă mai de jos, pe care-i numesc consuli, cu'nvoirea unui Sfat obștesc și-a unui Sfat anumit, ales din corporație. Aceia cari stau în capul treburilor se numesc în părțile de Miază-zi: consul, rectori, juri, prepuși... În părțile de Miază-noapte: străjeri, pristavi, jurați, împăciuitori, stegari... Se găsește în unele scrieri bachelareați zidari și dulgheri, numere de minune dată juraților eșiți din slujbă, dar având, întâmplător indatoriri obștești de îndeplinit.

Slujbele acestor olișeri sunt indeobște de scurtă vreme. Adesea sunt scurtate la câteva luni. Nu trec peste un an. Pururea se sfârșesc print'o dare de socoteli, cecece, în chip firesc, îi cășunează slujbașului propria de a mai fi ales înainte de o anumită vreme. Era teama, să nu se zămislească dinastii de slujbași, cari să se veșnicească la putere. Era teama să nu se înlăsurască nici cărdășia. Nu puteau, într'aceiași vreme, să facă parte din rânduiții corporației mai câte mulți dintr'un același neam, sau dintr'o aceeași întreprințere.

Dacă se iau atâtea măsuri de prevederi într'u a se împărți însărcinările, este din pricină că ele întrunchipau puteri neînchipuite și cereau indeletniciri foarte migăloase.

Căpiteniile, cu orice nume s'ar chema, au mai întâi de lucru să se săvârșiască rânduețile, precum îi îndatorează jurământul, ce l-au făcut și asta nu-i un lucru ușor. Din acest punct de vedere au putere judecătorească. Nu slujesc numai ca împăciuitori, în gâlcevile ce

se întâmplă între cei de dânsii priveghiați. În corporațiile cele mari negustorești, au a deslegat toate pricinile ce le poate cășuna negoțul, însăși cu streinii: ciorovăeli asupra măsurilor și greutăților, falimente, înșelăciuni, fapte de răzbunări... Insuesc o parte din puterea obștească. Tribunalele lor vor ajunge cu vremea organele Comunale. În corporațiile industriale, ei trebuie să privegheze producția, să vadă prin ateliere lucrurile săvârșite, să se încredințeze că sunt lucrate potrivit cu cele hotărâte. La întâmplare de neurmăre, au dreptul să le ridice, să le arză, să dea amenzi vinovaților. Sunt îndatoraji, prin unele părți, să îngrijească de ucenici, să examineze pe candidații la meșterie, să aibă grija îndatoririlor milostive, ce cad în sarcina obștei. La Florența, Arte di Calimala îngrijește de mânăstirea San Mimiato, de baptisterul de la Sfântu Ion, de spitalul Sfântu Eusebiu. Arte dela Cana veghează la clădirea și înfrumșetarea Domnului. De altfel, tot cecece poate mijloci la buna stare și la numele bun al corporației cade în sarcina diriguitorilor, cari, supt priveghearea fărtațiilor lor, își întind foarte departe stăruința. Consuli Calimalai aveau în cădere lor îngrijirea drumurilor și-a hanurilor și însăși păvazuirea călătorilor florentini, pe-o rază, ce mergea până la târgurile din Champagne și Saint-Gilles, în Franța.

Vom pricepe, însă, mai bine multipla stăruință, ce corporațiile cereau de la pristavii lor, cercetând de-aproape scopurile urmărite de ele. Arta cere să le lămurim și să le urmărim gândurile călăuzitoare ale statulelor lor.

În românește de Iuliu Negulescu.

Ucenic
caută cofetăria
FLAGNER

Str. Regele Carol Nr. 25.
275 1—3

CINEMA „ASTRA”

Dela 14 MAIU

Grandioasă realizare după opereta lui

FRANZ LEHAR

Cu: Magda Schneider, Heinz Rühmann

EVA

Cu: Adele Sandrock, Hans Moser, Hans Söhnker

Regia: Johannes Rieman. Muzica: Franz Lehár.

Complectare: Jurnal nou Paramount.

Electa

întrece **TOT**
în calitate și
desenuri!

Vânzarea exclusivă la

„Dorobantul”

depozit de
ștofe fine

BRAȘOV

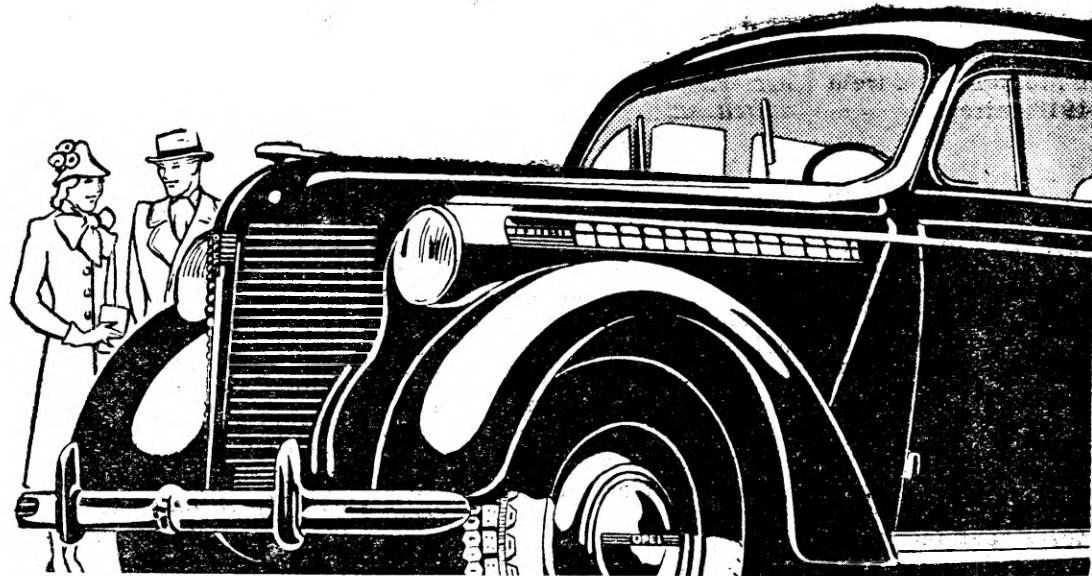
Str. Regele Carol 19

Telefon 95

Telefon 95

273 1—2

PENTRU ACEI
cari cheltuesc o avere cu taximetrele
PENTRU ACEI
cari au visat să aibă mașina lor proprie:

OPEL
Olympia

OPEL - OLYMPIA
este o mașină extrem de simplă
la condus. În câteva săptămâni,
oricine o poate conduce cu cea
mai mare siguranță.

Posesorii auto-
mobilelor OPEL
au garanția per-
fectă a unui ser-
viciu mecanic
conștiincios și
prompt, acest
automobil fiind
vândut în țară
de Societatea
Leonida & Co.

O mașină elegantă și solidă, pentru patru
persoane, cu un preț adevărat accesibil
și cu o consumație de combustibil și ulei
foarte redusă.

Iată, în câteva cuvinte, ce este Opel Olympia.
Având în vedere diferența dintre standurile
americane și europene, era nevoie absolută de
o mașină economică după socotelile europene.
Opel Olympia, fabricată de divizia europeană
a lui General Motors, își datorește populari-
tatea sa faptului că a umplut acest gol.

LEONIDA & Co.

B-dul TACHE IONESCU 30 — TELEFON 2.1883

SUCURSALE:

BRAȘOV, Bd. Regele Ferdinand Nr. 5.
CLUJ, Calea Regele Carol II. Nr. 18.
CONSTANȚA, Bd. Carol Nr. 97.
CRAIOVA, Str. Cuza Vodă 45.
GALAȚI, Str. Domnească Nr. 86.

IAȘI, Str. Lăpușneanu Nr. 40.
PLOEȘTI, Piața Unirii Nr. 88.
SIBIU, Str. Regina Maria Nr. 25.
CERNAUȚI, Str. I Flondor Nr. 1.

LEONIDA & Co. Bd. Tache Ionescu, 30. Telefon 2-1883

**Auto Reparation
PETRU POPOVICI**

Vopsitorie „DUCO”

Email rece și

Tapiserie specială

BRAȘOV

Str. Spitalul Militar, 7
276 1—8

Primăria Municipiului Brașov

Nr. 15713/1938
Serv. Silvic.

Publicație de licitație

În ziua de 4 Iunie 1938 ora
11 a. m. se va da în antrepriză
la Municipiul Brașov prin lici-
tație publică cu oferte închise
tutitului a cca. 16.000 metri steri
lemn de foc din pădurea „Po-
iana lui Bălan”.

Prețul de strigare pentru tu-
litul unui metru ster este 28
lei. Ca garanție se cere 5% din
suma oferită. Licitarea se va
ține în conformitate cu dispo-
zițiile art. 88—100 L. C. P.
Caetul de sarcini se poate
vedea în orele de serviciu la
Serviciul silvic al Primăriei.

Brașov, la 30 Aprilie 1938.
Primar, Lt.-Col. Victor Nanu.
Secret. gen., Dr. V. Voicu
Șef. Serv. Silvic
Ing. Insp. silvic, C. Moarcăs
268 1—1

Mulțumită publică

În numele profesorilor secun-
dari din Brașov, exprimăm cele
mai frumoase mulțumiri auto-
rităților, instituțiilor, presei
și persoanelor, care ne-au dat
concursul lor moral cu ocazi-
nea tinerii congresului profeso-
rilor secundari la Brașov, în zi-
lele de 27, 28 și 30 Aprilie a. c.

Iar d-lui Lt.-Colonel Victor
Nanu, primarul Municipiului,
d-lui Colonel Petrescu-Toc-
neanu, prefectul județului, fa-
bricilor de celuloză și hârtie
din Zărnești, d-lui Dr. Borbil
și d-lui Gh. Nastea, le aducem
mulțumirile noastre și pentru
sprijinul material dat, pentru
organizarea și reușita acestui
congres.

Secția Brașov a Asoc. gene-
rale a prof. secundari din Ro-
mânia.

Brașov, la 6 Maiu 1938.
Președinte, Ioan Popa.
Secretar, Octav Șuluțiu

S'A PERDUT permisul de cir-
culație de bicicletă Nr. 1491,
eliberat de Chestura Poliției
Brașov, pe numele Echart Fran-
cisc din Brașov, Str. Stupini
Nr. 118. Il declar nul și fără
valoare. 279 1—1

**ATELIER de arămărie com-
plect** împreună cu locuință, din
cauza plecării, se vinde din
mână liberă. Str. Arămarilor 6.
278 1—1

Publicație de vânzare

Se aduce la cunoștința celor
interesați că în ziua de 20 Mai
1938, ora 9 dim., Camera de
Agricultură Brașov, va ține lici-
tație publică în localul său din
Calea Victoriei 52, pentru vân-
zarea unui tractor marca „Ford-
son” cu un plug „Oliver” cu
două brazde, în stare uzată, cu
blocul spart. Prețul de strigare
este de 13.000 Lei.

Solicitorii vor depune ga-
ranția de 10%, la casseria Ca-
merii, odată cu oferta. Trac-
torul se poate vedea în orice
zi la Școala de agricultură din
comuna Sâmpetru.

Brașov, 7 Mai 1938.
Președine,
ss. Gh. Roșculeț.
Secretar,
ss. Ing. I. Bărbier.
274 2—2

A sosit

automobile **FIAT**
în 3 tipuri
dela **Lei 95.000** în sus
și în 12 — 15 rate lunare
„TALA”
Str. Regele Carol, 6
BRAȘOV Telef. 10-74
250 4—4

Primăria Municipiului Brașov

Nr. 14080/1938
Serv. economic.

Publicație de licitație

Pentru aprovizionarea auto-
buzelor comunale cu cauciucu-
rile necesare în valoare de circa
1.200.000 lei, se va ține în ziua
de 4 Iunie 1938 ora 12, la Pri-
măria Brașov, a doua licitație
publică.

Informațiunile detaliate se
pot primi la Serviciul Autobu-
zelor comunale.

Brașov, la 4 Maiu 1938.
Primar, Lt.-Col. V. Nanu
Secret. gen., Dr. V. Voicu
277 1—1

**Lustre
instalațiuni
electrice
pe 10 rate
lunare la
BRAUN**

Str. Titulescu, 1
Telefon 8-86 246 1—3

**DUMITRU
NOIAN**

**Antreprenor
constructor**

Brașov
Str. Oct. Goga, 62.

160 5—0

Teren de vânzare 1200 m. p.
12 m. fațedă strada Plevnei, 18
lipit de restaurantul Bojan lângă
gara Suburbii a se adresa la
ziar sau Gheorghe Roșculeț,
Satulund. 132 7—0

DEALUL ZORILOR

vinuri selecte, garantat
naturale, preferate de
—: cunoscători —:

Se găsesc la Brașov,
str. Gh. Barițiu Nr.
9. (Târgu Cailor) la

Bodegă.

510 25—0

Serbarea zilei de 10 Maiu

Anul acesta s'a serbat cu o deosebită solemnitate în întreaga țară ziua de 10 Mai, care înfrunghiează cele trei uniri înfrântute: prima unire de sub Mihai Viteazul, a doua unire a Moldovei cu Muntenia și a treia unire de la 1918, întregirea neamului, dela care se împlinesc 20 ani.

Serbările comemorative au culminat în grandioasa manifestație și paradă militară din Capitala țării, la care a asistat Maj. Sa Regele, Măria Sa Marele Voevod Mihai cu o strălucită asistență de înalți demnitari civili, militari și diplomați.]

Strălucita paradă militară s'a desfășurat timp de aproape 2 ore pe platoul dela Cotroceni. Au impresionat deosebi armele noi tehnice, artileria motorizată (reg. 2 greu), mitralierele contra aeronavelor, bateriile de reflectoare, ascultătoare etc. și numeroasele tancuri.

La Brașov

Orașul Brașov a îmbrăcat erl haină de sărbătoare. De pe toate edificiile publice și casele particulare fălăiau drapelul național iar edificiile publice erau decorate cu ghirlande de brad și covoare. Spre deosebire de anii trecuți — în urma ordinelor date de d-nii: prefect și primar, pentru cari merită toată lauda și recunoștința — au fost arborate numai drapelul național frumos și curate, iar în tot timpul solemnității a domnit cea mai perfectă ordine.

După oficierea serviciului divin și trecerea în revistă a trupelor și a elevilor din școlile secundare, înșuruiți în Piața Libertății și a străzii Voevodul Mihai, a urmat defilarea formațiilor premilitare și a armatei în fruntea muzicilor militare. Premilitarii se prezintă din an în an tot mai bine iar armata ca îmbrăcăminte, echipament și ținută a fost ireproșabilă. Miile de spectatori au aplaudat călduros pe premilitari și unitățile armatei.

Parada a fost primită de d-l comandant al corpului de armată general de divizie Partenie, înconjurat de statul său major, între cari s'au remarcat d-nii colonel decorati cu Ordinul Mihai Viteazul: Strat, Tenescu, Baștea și Calotescu îmbrăcați în mantia albă.]

Prefectul județului d-l colonel Tocineanu a defilat în fruntea grupului Vânători de munte fiind călduros aplaudat și aclamat.

Le recepția

care a avut loc la ora 12 în palatul prefecturii au luat parte capii autorităților civile și militare precum și numeroși invitați. După cuvântările omagiale rostite de d-nii: administrator protop. Dr. N. Stinghe, prot. Hodârnu, reprezentanți clerului evanghelic, romano-catolic și evreiesc, comandantul garnizoanei general Carlaonț, inspectorii Giurgiu, M. Popovici, d-na Baulescu, Primarul Municipiului locot., colonel Nanu și după răspunsul d-lui general Partenie, d-l prefect colonel Tocineanu a rostit următoarea cuvântare:

Domnule General,
Prea Sfinți Părinți,
Domnule Primar,
Doamnelor și Domnilor,

În numele înaltului Guvern, țin să vă mulțumesc Dv. tuturor reprezentanților sfințelor Biserici precum și a celor mai însemnate instituțiuni de stat, pentru sentimentele de credință și omagiu ce le-ați exprimat pentru iubitul nostru Suveran, și prin care întăriți străduințele ce se fac

pentru asigurarea ordinii și progresului țării noastre.

Trăim în prezent timpuri istorice, cari leagă veriga făurită de înaintași, prin unirea tuturor românilor, cu aceia pe care o urmăm în prezent și care este unirea suflătoare și conștientă a tuturor cetățenilor acestui stat, în slujba progresului, civilizației, dreptății și în opera de consolidare pe baze noi.

Ne putem considera cu atât mai vârtos mulțumiți de cele ce se înfăptuiesc în prezent, cu cât avem de partea noastră toți cetățenii de altă origine etnică, cari în modul cel mai sincer și cinstit ne-au primit mâna întinsă, unindu-și străduirile cu propriile noastre străduiri, pentru a realiza o peră istorică de concordie și bună conviețuire.

Ziua de astăzi, 10 Mai, zi în care întregul neam prăznuiește epoca de desrobire și de înălțarea românismului, declarațiile Dv. sunt un balsam sufletec, pentru toți acei cari se străduiesc și muncesc sub conducerea înțeleaptă a Augustului nostru Suveran și îndrumărilor patriotice a oamenilor de stat, pentru ridicarea și consolidarea acestui neam și cari prin mine vă mulțumesc pentru cuvintele Dv. sincere și pline de avânt conștient.

Voi fi interpretul fidel al simțirilor arătate de Dv. și voi

„Punțile“ s'au dus...

Ministerul de interne a trimis organelor în subordine următoarea circulară:

„Președinția Consiliului de miniștri ne aduce la cunoștință că de la un timp s'a înscăunat obiceiul că dacă o sărbătoare legală cade Marți sau Vineri să se suspende serviciul în ziua ce precede respectiv ce urmează uneia din aceste sărbători.

Deoarece bunul mers al serviciilor publice reclamă ca funcționarii să muncească acel număr de șapte ore pe zi prevăzut de art. 8 din legea Statutului funcționarilor publici, minim ce de altfel cu orarul de astăzi fixat nu este ajuns, avem onoare a vă ruga să binevoiiți a lua măsuri ca în afară de Duminici și sărbătorile legale prevăzute de art. 9 din zisa lege să nu mai fie suspendat serviciul“.

Expoziția internațională de meserii din Germania

În zilele de 28 Mai—10 Iunie a. c. va avea loc la Berlin expoziția internațională de meserii. Această expoziție fiind o rară ocaziune de acest fel, este în interesul meseriașilor de a participa în număr cât mai mare.

Pe lângă vizitarea expoziției muncii din Berlin, vor avea loc călătorii de studii, pe grupuri, în diferite centre ale Germaniei, unde meseriașii vor vedea și vor putea câștiga cunoștințe speciale pentru bransa ce o practică.

Plecarea din București va avea loc în ziua de 25 Maiu, din Cluj, Timișoara și Cernăuți 26 Maiu, iar la însoțirea sosirea în București în ziua de 6 Iunie.

Cei-ce vor să aibă lămuriri mai detaliate, să se adreseze Camerei de Muncă sau Biroului de voiaj „Europa“ (str. Regele Carol 49).

De închiriat una garsonieră; antreu, cameră, baie. Str. G. Baulescu 17. 13 8—0

depune la treptele înaltului Tron, precum și la cunoștința Onorabilului Guvern, asigurările pe care le dați.

Se cuvine, ca să ne aducem aminte tocmai în această zi, de marii noștri Regi dispăruți, și de toți acei dislinși sfințici ce le-au stat totdeauna alături, cât și de eroii și martirii neamului, cari cu înțelepciunea, cu sângele și cu tot sufletul lor, au iubit, au suferit și au murit în ideea propășirii și înfăptuirii idealului nostru.

Încrăztori în hotărârile pline de înțelepciune ale Suveranului nostru, în aceste momente când țara este așezată pe noi și solide temelii;

Să urăm Majestății Sale Regelui Carol al II-lea, o domnie glorioasă și plină de rezultate pozitive, precum și îndeplinirea aceluia ideal de înfrățire românească, pe care toți îl slujim cu o credință și cu o voință de nesdruncinat, deasemenea sfințicilor din guvern, pentru realizarea tuturor frumoaselor năzuinți pentru țară și poporul nostru.

Să trăiască Maj. Sa Regele,
Să trăiască Dinastia Română,
Să trăiască în veci neamul românesc.

După amiazi a avut loc festivaletul din sala „Astrei“ cu conferința ocazională a d-lui prof. Șuluțiu și bucăți pentru fanfară, coruri, declamații și dansuri naționale executate frumos de elevii și elevele școlilor secundare. Seara retragere cu torțe.

BULETINUL POLIȚIEI

Călcat de automobil. În seara zilei de 10 Mai a. c. între orele 22—23 a fost călcat de o mașină de turism, muncitorul Pinteau Dumitru, de 49 ani, originar din comuna Valea Chioarului județul Satu Mare, cauzându-i leziuni corporale grave. Mașina cu farurile stinse a reușit să dispară. Pinteau Dumitru, fiind transportat la spitalul Gh. Mărzescu, după câteva ore de chinuri a încetat din viață.

Se fac cercetări de Biroul Judiciar pentru aflarea șoferului.

Dispărut. Locuitoarea Bartok Vilma din str. Iancu Jianu Nr. 4 reclamă dispariția socrului său Bartok Iosif de 85 ani. Se fac cercetări de Biroul Judiciar pentru aflarea lui.

Sinucidere. În după masa zilei de 9 Mai a. c. orele 18,30 s'a sinucis prin strangulare comerciantul Borsay Geza, de 65 ani din str. Cantacuzino Nr. 7. Cauza sinuciderei—plictisit de viață.

Evreii scoși de pe piața vitelor și cârnii din Viena

Printr'un decret al autorităților, comercianții evrei de pe piața vitelor și cârnii din Viena, au fost opriți de a mai face acest comerț.

Negustorii evrei dețineau următoarele procente în comerț: 20 la sută din comerțul în detaliu, 50 la sută din întreprinderile mijlocii și 90 la sută din marile întreprinderi.

100%
simț natural, o siguranță absolută, o durabilitate de 5 ani, vă oferă numai MARCA MONDIALA „Primeros-Brillant Extra-Primissima“ și Luxus-Silken-Finest“.

Un mesaj al Președintelui Roosevelt.

O nouă ordine mondială.

Din Washington se anunță:

În ajunul unei importante reuniuni a Societății Națiunilor, președintele Roosevelt a adresat un mesaj tuturor popoarelor lumii, mesajul ce a fost citit la postul de radio de d-l Hull, ministrul afacerilor străine.

În apelul adresat conducătorilor lumii li se cere acestora să facă o efortare în comun pentru a întocmi o nouă ordine mondială, mai bună ca cele ce au existat până acum.

Președintele Statelor Unite adaugă: „Cooperarea în soluționarea problemelor economice constituie unul din mijloacele practice de atacare a sarcinii pe care omenirea trebuie să și-o asume. Tot mai deplin se înțelege azi că nici o națiune și nici un grup de națiuni nu se pot bucura de prosperitate și belșug atunci când o mare parte a lumii se află în mizerie economică“.

Ordinal Franciscanilor Conventuali (Minorității) din Transilvania

Vieața, organizația și activitatea lui

În colecția de „Studii și documente privitoare la politica religioasă a României întregite“, d-l Onisifor Ghibu, profesor la Universitatea din Cluj, publică, în două mari volume, o impresionantă serie de mărturii, ilustrate prin documente, asupra activității nefaste a ordinului minorit.

Lucrarea de față cuprinde un material de-a dreptul senzațional. D-l Onisifor Ghibu își întemeiază o solidă argumentare pe documentele confiscate de autoritățile românești din chiar arhiva ordinului.

D-sa a luptat — și e îndejuns de cunoscută activitatea sa în acest domeniu — pentru drepturile României pe pământul Ardealului. Rând pe rând, dar după obstacole trecute cu foarte mari greutate, ideile neînfricatului profesor dela Cluj au izbândit.

Cartea aceasta e încă o dovadă de ceace poate înfăptui o minte luminată și o inimă caldă, pentru neamul românesc. Dar pentru alcătuirea unei asemenea lucrări se cere o muncă uriașă, o încordare, o perseverență nemaipomenită. Pe toate acestea le-a avut d-l O. Ghibu.

Ni se expune, în mod critic, actele și documentele menite a demonstra:

1) Abaterea totală a Minorităților unguri dela misiunea originală pe care le-a indicat-o Sf. Francisc.

2) Decăderea desăvârșită a lor din punct de vedere moral.

3) Complicitatea lor cu autoritățile bisericesti și politica din Ungaria, în direcția unei activități contrare intereselor românești, și

4) Activitatea Romei papale care furnizează și susține în România elementele ungurești dovedite *subversive*.

Modul cum profesorul dela Cluj a căutat să susțină drepturile patriei sale este cel legal, demn și ne umple sufletele de bucurie.

Uneori cei care apărau pe dușmani se găseau printre miniștri chiar. Iată la întâmplare figura nefericită a celui de curând arestat pentru contrabandă de aur, C. Xenii. Această figură se conturează din câteva linii.

Adresându-se Ministerului de Instrucție, de care fusese delegat cu soluționarea mai multor grele probleme, d-l O. Ghibu însemnează:

„Ca unul care, la 1919, în calitatea mea de secretar general al Resortului Instrucțiunii Publice din Transilvania, am pus stăpânire pe localul din Șimleu deținut de Minorități și am înființat în cuprinsul lui liceul de stat român „Simion Bărnuțiu“, mă simt nespus de mângâiat că mi-a ajutat Dumnezeu să aranjez, după lupte îngrozitor de grele, de ani de zile, având în față ca apărător al adversarului, chiar pe un actual

membru al guvernului — d-l C. Xenii — și situația de drept a acestui liceu...“ (Pag. 227—228).

Și, mai departe, o altă trăsătură a ministrului nostru, evreu, zice-se:

Din această traducere — e vorba de o decizie a Sf. Scaun — Minorității au lăsat afară părțile în care se vorbește despre motivele politice cari l-au făcut pe Sfântul scaun să restituie vechea provincie ardeleană și despre așezarea acesteia sub patronajul Sfintei Elisabeta, regina Ungariei.

Cu documentul acesta, obținut fără știrea și aprobarea guvernului român și falsificat în modul arătat mai sus, d-nii Dr. Augustin Pordea și Constantin Xenii, advocații ordinului minorit, au indus în eroare autoritățile judiciare ale țării, prezentând organizația ireidentistă maghiară a Minorităților ardeleni, ca pe o instituție înzestrată cu personalitate juridică conform însăși legilor țării noastre. (Pg. 231—232).

Vastul studiu al d-lui Onifor Ghibu spune atâtea probleme de interes vital pentru neamul nostru încât, într'un articol de gazetă, nu se poate, în nici un caz, atrage atenția asupra lui, cum se cuvine.

Rezultat al unei continue lupte pentru dreptate, acest aspru rechizitoriu al vechilor și dăunătoarelor acușări streine în inima românismului, este în același timp și un exemplu de noblețe sufletească și de curaj civic.

Bazat pe argumente zdrobitoare, studiul d-lui prof. O. Ghibu aduce lumină asupra unei activități care a dăinuit nestăjenită până sub ochii noștri.

Ne bucurăm de rezultatele obținute până acum și dorim ca și mai departe adevărul să iasă la iveală.

Apărătorul dreptății este între noi.

Elisabeta Hențiu.

INFORMATIUNI

Cu conducerea comisariatului general al minorităților a fost însărcinat în mod provizoriu, d-l Zenovie Păclișanu.

În patru accidente de viație întâmplare erl în Anglia și Franța, au murit o aviatoră englezi și 5 franceri.

Noul mers al trenurilor pe linia Brașov-Satulung intră în vigoare cu ziua de 15 Mai a. c. Publicul călător primește gratuit itinerare la stațiunile și taxatorii C. F. L. B.

O groaznică explozie s'a produs erl în mina de cărbuni din Derbyshire (Anglia). Sunt peste 70 morți.